

Sarajevo, 13.04.2020. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINACIJSKIM TRŽIŠTIMA
06.04.2020. - 10.04.2020.

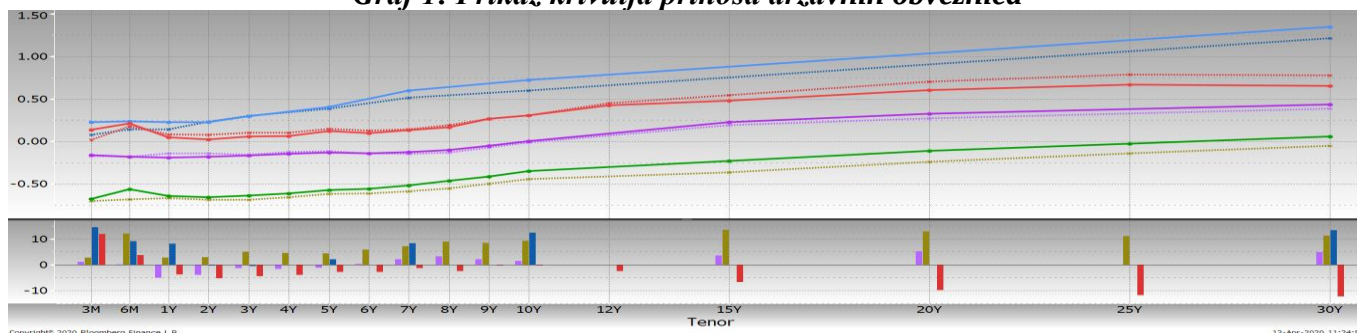
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona				SAD				Velika Britanija				Japan			
	3.4.20	-	10.4.20		3.4.20	-	10.4.20		3.4.20	-	10.4.20		3.4.20	-	10.4.20	
2 godine	-0,66	-	-0,62	↗	0,23	-	0,23	→	0,09	-	0,04	↘	-0,13	-	-0,16	↘
5 godina	-0,61	-	-0,56	↗	0,38	-	0,40	↗	0,16	-	0,13	↘	-0,11	-	-0,11	→
10 godina	-0,44	-	-0,35	↗	0,59	-	0,72	↗	0,31	-	0,31	→	-0,01	-	0,02	↗

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi			
	3.4.20	-	10.4.20	
3 mjeseca	-0,661	-	-0,642	↗
6 mjeseci	-0,682	-	-0,562	↗
1 godina	-0,637	-	-0,604	↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleno), SAD (plavo), Velike Britanije (crveno) i Japana (ljubičasto) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 10.04.2020. godine (pune linije) i 03.04.2020. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

Međunarodna trgovina je zabilježila veoma snažan pad kao rezultat pandemije Covid-19 i mogla bi se naći na putu kolapsa, poput onog koji je zabilježen tijekom 30-ih godina XX stoljeća, upozorila je Svjetska trgovinska organizacija (WTO). Iz ove organizacije je priopćeno da je najoptimističniji scenario za 2020. godinu da trgovina zabilježi kontrakciju od 13%, što je veći pad nego onaj koji je zabilježen 2008/09. godine, odnosno u razdoblju najsnažnije bankarske krize. WTO upozorava da postoje rizici još lošijih rezultata u kojem slučaju bi se obujam trgovinske razmjene smanjio za 32%, što je pad koji je zabilježen u razdoblju između 1929. godine do 1932. godine. WTO smatra da će održavanje tržišta otvorenim i predvidivim, te općenito poticanje poslovnog okruženja, biti ključno za poticanje obnavljanja investicija, koje će biti potrebne. Također, WTO sugerira da ukoliko zemlje budu radile zajedno, tada će se vidjeti mnogo brži oporavak nego ukoliko svaka zemlja bude djelovala samostalno.

EUROZONA

Početkom tjedna europski indeksi dionica su zajedno sa prinosima državnih obveznica bilježili rast uslijed povećanog optimizma na tržištu pod utjecajem vijesti da određene članice EU, uključujući Italiju, razmatraju načine da olakšaju mjere koje su uvedene zbog širenja pandemije, kao i pod utjecajem nešto boljih podataka o broju novozaraženih osoba. Prve zemlje koje su to već najavile su Danska i Austrija. Korekcija prinosa na niže je uslijedila sredinom tjedna kada je priopćeno da ministri financija eurozone nisu uspjeli da nađu zajedničko rješenje o pitanju strategije pomoći ekonomiji, a dalji pad je nastavljen u

četvrtak nakon vijesti o dodatnim monetarnim stimulansima u SAD. Ipak, promatrano na tjednoj razini, prinosi sigurnijih obveznica eurozone su zabilježili rast, dok su najveće promjene zabilježene kod obveznica dužeg roka dospijeća. Tako su prinosi njemačkih obveznica povećani između 3 i 9 baznih bodova. Prinosi italijanskih obveznica su bilježili veće promjene između 12,5 i 27 baznih bodova, s tim što je kod italijanskih obveznica veći rast prinosa zabilježen kod obveznica kraćeg roka dospijeća. Prema nepotvrđenim navodima, ministri eurozone nisu uspjeli da usklade nesuglasice između Italije i Nizozemske o pitanju uvjeta upotrebe linija kreditiranja putem fonda pomoći ove regije, odnosno financiranja istog. Također, prema nepotvrđenim navodima, ECB je ministrima financija eurozone priopćila da će ove godine biti potrebne fiskalne mjere u vrijednosti 1,5 bilijuna EUR, odnosno da predloženi iznos ovih mjera u iznosu 500 milijardi EUR nije dovoljan. U međuvremenu, ECB je najavila da će privremeno povećati stupanj tolerancije rizika da bi podržala kreditiranje ekonomije. Labavija pravila bi trebalo da pruže olakšanje bankama širom eurozone, a posebno bi trebalo da se pozitivno odrazi na banke u Grčkoj, koje se bore sa financiranjem, uslijed činjenice da državne obveznice te zemlje ne ispunjavaju minimalno prihvatljive uvjete za razmjenu obveznica u procesu kredita refinanciranja kod ECB. Prošlog tjedna je objavljen zapisnik sa sjednice ECB održane u ožujku, prema kojem su neki članovi UV bili rezervirani o pitanju hitnog odgovora na pandemiju virusa Covid-19. Tako su neki članovi umjesto uvođenja novog programa hitnog financiranja više naginjali ka mogućnosti da se koriste trenutačni programi, kao što bi bilo povećanje obujma kvantitativnih olakšica ili da se ponovo uvede alatka za ciljanu kupovinu obveznica (OMT), a koja je razvijena tijekom dužničke krize u 2012. godini. Ipak, na kraju je postignuta suglasnost da se odobri novi paket mjera u iznosu 750 milijardi EUR sa visokim stupnjem fleksibilnosti, uključujući i labavija ograničenja o pitanju mogućnosti pojedinačnih iznosa duga određenih članica eurozone koje mogu da se nalaze u vlasništvu ECB. Također, u zapisniku se navodi da, iako su neki članovi UV izrazili spremnost da se razmisli o smanjenju kamatne stope na depozite banaka (deposit facility rate), većina članova bila mišljenja da bi povećanje kupovina obveznica bilo učinkovitije rješenje za smanjenje „bezrizičnih“ kamatnih stopa. Središnja banka Francuske je objavila da bi gospodarstvo zemlje u prvom tromjesečju moglo zabilježiti pad od 6%, što bi bio najveći pad zabilježen od II svjetskog rata. Također, vodeći ekonomski instituti u Njemačkoj očekuju da bi GDP Njemačke u drugom tromjesečju ove godine mogao zabilježiti pad od 9,8%, što bi predstavljalo rekordan pad od kada se vodi evidencija ovih podataka. Financijska tržišta u Europi su u petak bila zatvorena zbog praznika.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Sentix indeks povjerenja investitora – EZ	TRAVANJ	-37,5	-42,9	-17,1
2.	Tvorničke porudžbine – Njemačka (G/G)	VELJAČA	-0,2%	1,5%	-0,8%
3.	Industrijska proizvodnja – Njemačka (G/G)	VELJAČA	3,0%	-1,2%	-0,9%
4.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	VELJAČA	-2,5%	-1,4%	-2,8%
5.	Industrijska proizvodnja – Finska (G/G)	VELJAČA	-	-0,1%	-2,3%
6.	Industrijska proizvodnja – Italija (G/G)	VELJAČA	-2,3%	-2,4%	-0,2%
7.	Industrijske prodaje – Nizozemska (G/G)	VELJAČA	-	-0,3%	2,1%
8.	Prerađivačka proizvodnja – Nizozemska (G/G)	VELJAČA	-	-1,3%	0,9%
9.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G)	VELJAČA	-2,0%	-1,5%	-2,3%
10.	Trgovinska bilanca – Njemačka (u milijardama EUR)	VELJAČA	16,5	20,8	13,8
11.	Trgovinska bilanca – Francuska (u milijardama EUR)	VELJAČA	-5,05	-5,22	-5,97
12.	Indeks maloprodaje – Italija (G/G)	VELJAČA	1,6%	5,7%	1,5%
13.	Stopa inflacije – Nizozemska	OŽUJAK	-	1,1%	1,3%

SAD

Pandemija izazvana virusom Covid-19 ima snažan učinak na ekonomiju SAD, te je tako tijekom proteklog tjedna nastavljeno povećanje broja osoba koje su ostale bez posla upravo zbog pandemije. Tijekom trećeg tjedna negativnih učinaka pandemije, SAD su rapidno izgubile dodatnih sedam milijuna poslova. U posljednja tri tjedna skoro je 17 milijuna zaposlenih u SAD podnijelo zahtjeve za pomoć zbog nezaposlenosti. Kao još jedan dokaz snažnog negativnog učinka koji je izazvala pandemija jeste i nova

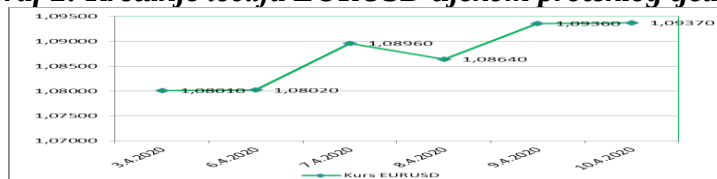
runda hitnih mjera koje je objavio Fed, a koje, između ostalih, uključuju i podršku rizičnim segmentima financijskog tržišta, koji su zabilježili snažne negativne učinke. Naime, Fed je priopćio da će investirati do 2,3 bilijuna USD u kredite namijenjene malim i srednjim poduzećima i lokalnim vlastima, kao i da će otkupljivati neke visokoprinosne obveznice, kolateralizirane kredite, kao i komercijalne hipotekarne obveznice. Bijela kuća razvija plan kojim će ekonomiju SAD vratiti u poslovne aktivnosti, a što ovisi o testiranju većeg broja građana SAD na virus Covid-19. Naponi će vjerojatno početi u manjim gradovima i državama koje još uvijek nisu snažno pogođene ovim virusom. Gradovi poput Njujorka, Detroita, Nju Orleansa i ostalih mjesta su opisani kao “žarišta” ostaju zatvoreni. Predsjednik Trump je izjavio da razmišlja da “ostavi na čekanju” sredstva za financiranje Svjetske zdravstvene organizacije, jer smatra da je ova organizacija propustila da na vrijeme alarmira o virusu Covid-19. Zapisnik sa sastanka FOMC-a održanog 15. ožujka je ukazao na to da su sudionici sastanka naglasili “duboku nesigurnost” oko učinka virusa Covid-19, te ukazali na rizike smanjenja ekonomskih očekivanja, kao i da su indicirali snažnu podršku za akcije koje su poduzete sa ciljem da se podrži tok kredita kućanstvima i kompanijama. Svi sudionici su izjavili da su se ekonomska očekivanja značajno pogoršala, te da snažniji USD i slabija tražnja, te niže cijene nafte, vjerojatno znače silazne pritiske po inflaciju.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red.br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	NFIB povjerenje malog biznisa	OŽUJAK	-	96,4	104,5
2.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	4. travnja	5.500.000	6.606.000	6.867.000
3.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	28. ožujka	8.236.000	7.455.000	3.059.000
4.	Povjerenje potrošača Sveučil. Mičigen P	TRAVANJ	75,0	71,0	89,1
5.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	3. travnja	-	-17,9%	15,3%
6.	Indeks potrošačkih cijena (G/G)	OŽUJAK	1,6%	1,5%	2,3%

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio rast sa razine od 1,0801 na razinu od 1,0937, što predstavlja rast tečaja za 1,26% na tjednoj razini.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Premijer Velike Britanije Johnson je zbog zaraze virusom Covid-19 hospitaliziran, a do njegovog oporavka njegovu funkciju će vršiti ministar inozemnih poslova Raab. Raab je izjavio da će Vlada nastaviti da implementira plan premijera Johnsona vezano za krizu izazvanu virusom Covid-19. Također, Raab je istaknuo da postoji snažan timski duh, te da su on i njegove kolege usmjereni ka tome da se instrukcije koje je dao Johnson implementiraju što je moguće ranije. Tijekom proteklog tjedna objavljeni su razočaravajući podaci za GDP Velike Britanije, koji ukazuju da je ekonomija Velike Britanije, prije krize izazvane virusom Covid-19, imala najslabiji rast od financijske krize 2007/08. godine. Uzimajući u obzir takvo stanje i snažan negativan učinak pandemije, moguće je da se Velika Britanija suoči sa najdubljim ekonomskim padom u posljednjem stoljeću. Ovome doprinose i podaci u industrijskom i prerađivačkom sektoru koji ukazuju na kontrakciju. Vlada Velike Britanije je proširila prekoračenje na računu koji ima kod BoE, što ukazuje da bi pandemija izazvana virusom Covid-19 mogla biti toliko visoka da zabrine lidere u državi kako da istu financiraju. Guverner BoE Bailey je izjavio da BoE neće pribjegavati nepovratnom tiskanju novca s ciljem da financira val javne potrošnje u pokušaju zaštite ekonomije Velike Britanije od krize izazvane pandemijom. BoE je prošlog mjeseca u sustav ubrzigala rekordnih 200 milijardi GBP, što je sličan korak akcijama koje su načinile Fed i ECB, dok se i ostale središnje banke širom svijeta bore sa ublažavanjem duboke recesije.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	GDP (M/M) VELJAČA	0,1%	-0,1%	0,1%
2.	Industrijska proizvodnja (G/G) VELJAČA	-3,0%	-2,8%	-2,8%
2.	Prerađivačka proizvodnja (G/G) VELJAČA	-4,0%	-3,9%	-3,7%
3.	Građevinski sektor (G/G) VELJAČA	0,2%	-2,7%	0,5%
4.	GfK povjerenje potrošača F OŽUJAK	-	-34	-9
5.	Uslužni sektor (M/M) VELJAČA	0,2%	0,0%	0,1%

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR, kao i u odnosu na USD. Tečaj EURGBP je zabilježio pad sa razine od 0,87944 na razinu od 0,87802, dok je tečaj GBPUSD povećan sa razine od 1,2269 na razinu od 1,2455.

JAPAN

Premijer Japana Abe je odlučio da proglasi hitno stanje u sedam regija uključujući Tokio i Osaku. Također, najavio je mnogo veći paket pomoći nego što se očekivalo, u ukupnoj vrijednosti od 108 bilijuna JPY (1,6 bilijuna USD) koji će biti iskorišteni za kućanstva i kompanije pogođene učincima pandemije. Abe je istaknuo da je ovo paket pomoći koji će biti među najvećim na svijetu. Nakon toga Abe je upozorio da bi Japan mogao biti suočen sa 80.000 potvrđenih zaraženih slučajeva u narednih mjesec dana. Očekuje se da kabinet premijera finalizira stimulativni paket vrijednosti 108,2 bilijuna JPY (oko 992 milijarde USD), a što predstavlja 20% GDP-a ove zemlje, sve s ciljem ublažavanja snažnog utjecaja koji pandemija ima na ekonomiju. Usporedbe radi, ovaj paket je znatno veći od paketa koji su najavljeni u SAD (11% GDP-a SAD) i u Njemačkoj (5% GDP-a Njemačke).

Prema istraživanju Reutersa očekuje se da Japan ove godine zapadne u duboku recesiju, odnosno da ekonomija u drugom tromjesečju zabilježi treći uzastopni tromjesečni pad. Skoro 80% ispitanih ekonomista u ovom istraživanju vidi više stimulativnu monetarnu politiku kao naredni korak BoJ. Oko polovice njih očekuje da se to dogodi u ovom mjesecu, što bi uslijedilo nakon što je BoJ u ožujku olabavila ograničenja vezano za korporativno financiranje s ciljem smirivanja tenzija na tržištu nastalih zbog zdravstvene krize. Kamatne stope na tržištu kredita pokazuju da se globalna potražnja za gotovinom sve više intenzivira i u Japanu. Rast kratkoročnih kamatnih stopa financiranja znak je da kompanije u Japanu povećavaju rezerve gotovog novca uslijed zabrinutosti zbog utjecaja pandemije virusa Covid-19. Tako je kamatna stopa na tromjesečne komercijalne obveznice u travnju zabilježila rast na 0,23%, što je najveća razina zabilježen u posljednjih najmanje dvije godine, te znatno više u usporedbi sa 0,02%, koliko je ova stopa iznosila u ožujku. Pad strojnih alata u ožujku, koji prema preliminarnim podacima iznosi 40,8% na godišnjoj razini, je najveći od financijske krize u 2009. godini, a što predstavlja još jedan signal jačine utjecaja pandemije na proizvođački sektor Japana.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Vodeći indeks (prelim.) VELJAČA	92,0	92,1	90,5
2.	Koicidirajući indeks (prelim.) VELJAČA	95,7	95,8	95,2
3.	Indeks povjerenja potrošača OŽUJAK	35,0	30,9	38,3
4.	Kreditiranje banaka (G/G) OŽUJAK	-	2,0%	2,1%
5.	Osnovne strojne porudžbine (G/G) VELJAČA	-3,0%	-2,4%	-0,3%
6.	Porudžbine strojnih alata (G/G) preliminar. OŽUJAK	-	-40,8%	-29,6%
7.	Zvanične rezerve (u milijardama USD) OŽUJAK	-	1.366,2	1.359,0
8.	Trgovinska bilanca (u milijardama JPY) VELJAČA	1.215,0	1.366,6	-985,1

JPY je tijekom proteklog tjedna deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio rast sa razine od 117,13 na razinu od 118,57. JPY je blago aprecirao u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio pad sa razine od 108,55 na razinu od 108,47.

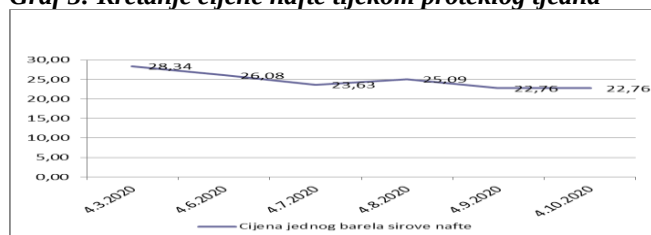
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške burze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 28,34 USD (26,24 EUR).

Tijekom proteklog tjedna cijena nafte je uglavnom bila pod utjecajima očekivanja sporazuma među vodećim proizvođačima nafte kojim bi se smanjio obujam proizvodnje i utjecalo na cijenu ovog energenta. Tijekom tjedna investitori su procjenjivali moguće učinke ovog sporazuma. Sredinom tjedna su se pojavile vijesti da su najveći proizvođači nafte možda blizu postizanja sporazuma. Rusija je nagovijestila da je spremna da smanji obujam proizvodnje za 1,6 milijuna barela dnevno, što je oko 15% proizvodnje. Međutim, krajem tjedna su se pojavile špekulacije da bi Meksiko mogao da odbije predloženo smanjenje, te je cijena nafte zabilježila pad. SAD su smanjile predviđanja za proizvodnju nafte za 2020. godinu za više od 1 milijuna barela dnevno pod utjecajem kolapsa cijene ovog energenta, kao i snažnog pada tražnje, a što zajedno prijeti da zatvori najveća polja za proizvodnju nafte u zemlji. Energetska informativna agencija je objavila da se očekuje da će proizvodnja u prosjeku da bude 11,76 milijuna barela dnevno, dok su prethodna očekivanja iznosila 12,99 milijuna barela. Ista agencija je za 2021. godinu smanjila očekivanje obujma proizvodnje za 1,6 milijuna barela dnevno na ukupnih 11 milijuna barela. Financial Times je objavio vijest da je Rusija odbacila sugestije da bi pad obujma proizvodnje nafte iz škriļjca u SAD mogao da se računa kao smanjenje udjela zemlje u globalnom smanjenju obujma ponude.

Na zatvaranju tržišta u četvrtak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 27,26 USD (20,81 EUR). Njujorška burza nafte u petak je bila zatvorena zbog praznika.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.620,81 USD (1.500,61 EUR).

Tijekom proteklog tjedna cijena zlata je imala rastući trend. Početkom tjedna cijena je povećana pod utjecajem snažnije tražnje institucionalnih investitora za zlatom i zbog zabrinutosti vezano za ekonomske učinke širenja virusa Covid-19. Vrijednost zlata koje je uskladišteno u trezorima u Njujorku, a koja je registrirana od strane CME burze, je povećana na blizu 2 milijuna unci, te analitičari smatraju da je to dovoljno za poravnanje tjednih ugovora. U narednim danima cijena se nije značajno mijenjala, jer investitori nisu mogli da procijene prilično mješovite poruke o stimulativnim mjerama u SAD i Europi. Očekivalo se da će zakonodavci u SAD da predlože 500 milijardi USD stimulativni paket u ovom tjednu, što je duplo više nego što je tražila administracija predsjednika Trumpa. S druge strane, ministri financija u EU nisu uspjeli da se dogovore o strategiji izbjegavanja negativnih ekonomskih učinaka pandemije, što je utjecalo na pad povjerenja prema EU i jačanje tražnje za USD.

Krajem tjedna cijena zlata je zabilježila snažniji rast nakon što su objavljeni loši podaci sa tržišta rada u SAD. Podaci su potvrdili da je ekonomija SAD rapidno izgubila dodatnih sedam milijuna poslova tijekom trećeg tjedna ogromnih gubitaka. Pored toga, Fed je objavio dodatni program pomoći u vrijednosti od 2,3 bilijuna USD, u kojem se obvezao i na podršku rizičnijim segmentima financijskog tržišta, što je dalo podršku cijeni ovog plemenitog metala.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.696,65 USD (1.551,29 EUR). Cijena zlata je na tjednoj razini zabilježila rast za 4,68%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

